

TỔ CHỨC THUYẾT TRÌNH SÁCH THEO CHỦ ĐỀ CHO SINH VIÊN TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

ThS Trần Dương

Trung tâm TT-TV, Trường Đại học Hà Tĩnh

Tóm tắt: Thuyết trình là một trong những kỹ năng quan trọng trong kỹ năng mềm của sinh viên đại học. Tổ chức thuyết trình sách theo chủ đề cho sinh viên nhằm tăng khả năng thực hành và vận dụng kiến thức đã học trong chương trình đào tạo của các trường đại học. Thuyết trình sách theo chủ đề là việc tuyên truyền, giới thiệu sách, thư viện đến với sinh viên và người đọc của các trường đại học. Bài viết nhằm khái quát về vai trò của thuyết trình sách theo chủ đề, tình hình đa dạng hóa hoạt động tuyên truyền về thư viện trường đại học. Đồng thời, đưa ra quy trình tổ chức, thực hiện hoạt động thuyết trình sách theo chủ đề và đưa ra khuyến nghị, đề xuất cho hoạt động này.

Từ khóa: Tổ chức thuyết trình; thuyết trình sách theo chủ đề; sinh viên; trường đại học.

ORGANIZING BOOK PRESENTATIONS BY TOPIC FOR STUDENTS AT UNIVERSITIES

Abstract: Presentation is one of the important soft skills of college students. Organizing book presentations by topic for students to increase their ability to practice and apply knowledge learned in university training programs. Book presentations by topic are the propaganda and introduction of books and libraries to students and readers at universities. The article aims to generalize the role of book presentations by topic and the situation of diversifying propaganda activities about university libraries. At the same time, it provides a process for organizing and carrying out book presentations activities by topic and gives some recommendations and suggestions for this activity.

Keywords: Organizing presentations; book presentations by topic; students; students; University.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong các thư viện trường đại học, song song với nhiệm vụ thu thập, lưu trữ, tổ chức khai thác và phục vụ tài nguyên thông tin thì tuyên truyền giới thiệu sách được xem là nhiệm vụ vô cùng quan trọng và ý nghĩa, giúp bạn đọc tiếp cận được với kho tài nguyên thông tin của thư viện. Đây không những là một hoạt động nghiệp vụ, là cầu nối giữa thư viện với bạn đọc, giúp cho thư viện thực hiện chức năng định hướng, dẫn dắt việc đọc mà còn góp phần quan trọng trong việc xây dựng và phát triển văn hóa đọc của người đọc, đặc biệt là sinh viên. Tuyên truyền, giới thiệu tài liệu trong TV giúp cho người đọc ngày càng biết đến các dịch vụ và sản phẩm thông tin của thư viện, từ đó xây dựng thói quen đọc tài liệu, phát triển văn hóa đọc cho mọi tầng lớp nhân dân, qua đó định hướng bạn đọc trong việc lựa chọn tài liệu, đồng thời phổ biến thông tin khoa học, tuyên truyền về đường lối

chính sách của Đảng và Nhà nước.

Thuyết trình sách theo chủ đề là một trong những hình thức tuyên truyền, giới thiệu về sách và thư viện đòi hỏi vận dụng nhiều kiến thức và các kỹ năng mềm. Việc tổ chức các cuộc thi thuyết trình là cơ sở để đánh giá các kiến thức liên môn của sinh viên trong chương trình đào tạo của trường đại học. Thi thuyết trình sách theo chủ đề cũng là sân chơi hoạt động ngoại khóa của sinh viên. Đồng thời, thuyết trình sách theo chủ đề cũng tạo ra sân chơi trí tuệ cho sinh viên sau những giờ học trên giảng đường. Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đã tác động mạnh mẽ đến văn hoá đọc nói chung và sinh viên đại học nói riêng khi mỗi chúng ta có nhiều cách lựa chọn tiếp cận thông tin với nhiều kênh thông tin đa dạng khác nhau. Cuộc thi thuyết trình sách theo chủ đề là tiếng nói của sinh viên nhằm lan toả tình thân văn hoá đọc - “Đại sứ văn hoá đọc” trong các trường đại học.

1. KHÁI NIỆM

Thuyết trình

Thuyết trình là trình bày nội dung một vấn đề nào đó để truyền đạt thông tin đến người nghe nhằm mục đích giúp người nghe hiểu, thuyết phục họ nghe theo hoặc làm theo [Lê Thị Hồng Vân, Phạm Thị Ngọc Thủy, 2020].

Thuyết trình là trình bày bằng lời trước nhiều người về một vấn đề nào đó nhằm cung cấp thông tin hoặc thuyết phục, gây ảnh hưởng đến người nghe [Nguyễn Thị Thế Bình và cộng sự, 2022].

Tuyên truyền, giới thiệu sách

Công tác tuyên truyền, giới thiệu sách là một hoạt động nghiệp vụ giúp cho thư viện thực hiện chức năng định hướng, dẫn dắt việc đọc và góp phần quan trọng trong việc xây dựng con người mới, nền văn hoá mới, xã hội mới, là cầu nối thư viện với bạn đọc.

Công tác tuyên truyền, giới thiệu sách thể hiện rõ tính chủ động, tính khoa học, tính sáng tạo của công tác thư viện. Công tác tuyên truyền, giới thiệu sách đòi hỏi cán bộ tuyên truyền phải có trình độ văn hoá nhất định, tư tưởng vững vàng, nhạy bén về chính trị, biết vận dụng linh hoạt các hình thức tuyên truyền, giới thiệu sách mới đạt được hiệu quả cao [Trần Xuân Chinh, 2016].

Thuyết trình sách theo chủ đề

Thuyết trình sách theo chủ đề là một hoạt động tuyên truyền, giới thiệu sách trực quan trước đám đông. Thuyết trình sách theo chủ đề là việc tổ chức thuyết trình những cuốn sách được lựa chọn theo một chủ đề do ban tổ chức đưa ra trước đó. Người thuyết trình có thể sử dụng tổng thể các kỹ năng thuyết trình bằng thông tin và hình ảnh trình chiếu của cuốn sách được lựa chọn.

2. VAI TRÒ CỦA THUYẾT TRÌNH SÁCH THEO CHỦ ĐỀ

Phát triển văn hóa đọc cho sinh viên đang học tập tại các trường đại học giúp tạo ra một

môi trường lành mạnh, thúc đẩy văn hóa đọc đến với mọi người. Thuyết trình sách theo chủ đề là cuộc thi giúp cho sinh viên nhận thức tích cực hơn về việc đọc sách. Đọc sách không chỉ giúp sinh viên nâng cao kiến thức chuyên môn mà còn giúp bổ sung nhiều kiến thức xã hội, tự tin trong cuộc sống và công việc.

Hoạt động thuyết trình theo chủ đề sẽ bắt buộc sinh viên phải đọc, tìm hiểu về cuốn sách, khuyến khích phong trào đọc sách, trở thành thói quen, nét đẹp văn hóa trong các trường đại học. Từ đó, nâng cao trình độ, chất lượng đào tạo của nhà trường trong giai đoạn đất nước đổi mới và hội nhập.

Thi thuyết trình sách sẽ tạo môi trường thân thiện, lành mạnh để sinh viên có điều kiện giao lưu học hỏi, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học, đặc biệt là nâng cao hiệu quả các phương pháp tự học.

Tạo ra một không gian, không khí trí tuệ và bổ ích từ đó thúc đẩy phong trào đọc sách của người đọc trong trường đại học.

Trong trường đại học, thuyết trình là một kỹ năng bắt buộc với sinh viên trong hầu hết các môn học. Việc hoàn thiện các bài tập lớn, các bài seminar cũng đòi hỏi sinh viên có các kỹ năng cơ bản về thuyết trình để diễn đạt vấn đề và trình bày các vấn đề trước giảng viên và các bạn, các nhóm sinh viên khác.

Hoạt động thi thuyết trình tạo cơ hội cho sinh viên thể hiện năng lực thuyết trình của bản thân (kỹ năng qua trọng sau khi tốt nghiệp đại học).

3. THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG TUYÊN TRUYỀN, GIỚI THIỆU THƯ VIỆN Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

Văn hoá đọc nói chung và văn hoá đọc của sinh viên nói riêng trong những năm gần đây đã được các cơ quan nhà nước, các trường đại học quan tâm. Các trường đại học đã quan tâm và đầu tư cho thư viện nhằm đáp ứng tốt nhu cầu đào tạo và nghiên cứu

khoa học. Các thư viện đại học được đầu tư trang bị từ cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài nguyên thông tin và các phần mềm quản lý hiện đại như: Trung tâm tri thức và thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội, Thư viện truyền cảm hứng của Trường Đại học Tôn Đức Thắng, Thư viện Trường Đại học Kinh tế Tp. Hồ Chí Minh, Thư viện Trường Đại học Việt Đức, Thư viện Trường Đại học Vin,...

Cùng với việc đầu tư về cơ sở vật chất, trang thiết bị thì các chính sách phát triển thư viện cũng đã được quan tâm, đặc biệt là việc phát triển văn hoá đọc. Nhận thấy tầm quan trọng của văn hoá đọc, ngày 24/2/2014, Thủ tướng Chính Phủ đã ký Quyết định số 284/QĐ-TTg lấy ngày 21/4 hàng năm là ngày Sách Việt Nam nhằm khuyến khích và phát triển phong trào đọc sách trong cộng đồng, nâng cao nhận thức của nhân dân về ý nghĩa, tầm quan trọng của việc đọc sách đối với việc phát triển kiến thức, kỹ năng và tư duy, cũng như giáo dục và rèn luyện nhân cách con người.

Các trường đại học cũng đã đẩy mạnh tuyên truyền và quảng bá văn hoá đọc đến với sinh viên như tổ chức cho sinh viên thi “Đại sứ văn hoá đọc”- cuộc thi do Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch tổ chức. Một số trường đại học rất tích cực tổ chức cuộc thi này, như: Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Huế, Trường Đại học Đà Lạt, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội,...

Ngoài cuộc thi đại sứ văn hoá đọc, các trường đại học cũng đã tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giới thiệu sách và hoạt động thư viện, như: Trường Đại học Duy Tân tổ chức Cuộc thi thuyết trình “Sách mở ra trước mắt tôi một chân trời mới” năm 2009; Thư viện Trường Đại học Hà Tĩnh tổ chức thi thuyết trình sách theo chủ đề “Sách - Chia khóa thành công” năm 2015, “Sách mở ra trước mắt tôi một chân trời mới” năm 2023; Thư viện Trường Đại học Tân Trào tổ chức “Thiết kế bìa sách”, thi thuyết trình với chủ đề “Cuốn

sách tôi yêu”; Trường Đại học kinh tế Tp. Hồ Chí Minh tổ chức thi thuyết trình “Những cuốn sách đổi đời”; Học viện Bưu chính Viễn Thông tổ chức thi thuyết trình “Những cuốn sách của tuổi trẻ”,...

4. QUY TRÌNH TỔ CHỨC THUYẾT TRÌNH SÁCH THEO CHỦ ĐỀ

4.1. Lựa chọn chủ đề

Chuyển đổi số đang diễn ra nhanh chóng, điều đó tác động đến việc tiếp cận thông tin và văn hoá đọc của xã hội và đặc biệt tác động mạnh đến văn hoá đọc của sinh viên. Nhìn nhận vấn đề văn hoá đọc là một trong những cách để chúng ta quan tâm tuyên truyền văn hoá đọc dưới nhiều hình thức khác nhau.

Tổ chức thi thuyết trình sách theo chủ đề tại các thư viện đại học cho sinh viên là hình thức không mới nhưng đáp ứng được nhiều yêu cầu đặt ra cho sinh viên với nhiều khối kiến thức và kỹ năng. Tổ chức thuyết trình sách theo chủ đề là cách để những người tổ chức lựa chọn những chủ đề cập nhật, hay, mới và ngắn gọn, súc tích. Để cuốn hút và lôi cuốn sinh viên tham gia cuộc thi thuyết trình thì chủ đề cần phải tạo được sức lan tỏa. Chủ đề thường là những câu danh ngôn, câu nói hay gắn liền với văn hoá đọc của sinh viên như: “Sách - Chia khóa thành công”, “Sách mở ra trước mắt tôi những chân trời mới”, “Sách làm thay đổi cuộc đời”. Chủ đề hay, ngắn gọn, súc tích sẽ là điểm nhấn để sinh viên lựa chọn những cuốn sách hay phù hợp để thuyết trình.

4.2. Xây dựng kế hoạch

Xây dựng kế hoạch là tổng hợp các hoạt động, nguồn lực và thời gian để đạt được mục tiêu. Xây dựng kế hoạch thuyết trình sách theo chủ đề là công việc đảm bảo trình tự các bước thực hiện và đảm bảo sự thành công của cuộc thi cũng như lộ trình hoạt động của sự kiện.

Thời gian và địa điểm:

Thời gian tổ chức thường vào các dịp như: Ngày sách Việt Nam 21/4, Ngày sách và Bản quyền thế giới, hoặc các ngày lễ: Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, Ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam 22/12,... Địa điểm tổ chức là các sân khấu ngoài trời kết hợp với các hoạt động khác như trưng bày sách, hội chợ hoặc tổ chức ở hội trường của các trường đại học.

Nội dung và hình thức thi thuyết trình sách theo chủ đề:

- Nội dung thi thuyết trình: Ban tổ chức lựa chọn chủ đề để từ đó đưa ra những gợi ý nhằm giúp sinh viên lựa chọn những cuốn sách phù hợp.

- Hình thức thuyết trình: Sinh viên thuyết trình trong 7 phút bằng những hình ảnh liên quan đến cuốn sách và trả lời các câu hỏi của Ban Giám khảo liên quan đến nội dung thuyết trình trong khoảng từ 3-5 phút. Thông qua nội dung và hình thức tổ chức thi thuyết trình chúng ta lồng ghép các yêu cầu thể lệ cuộc thi để đảm bảo tính cân đối giữa hình thức và nội dung thi.

Cơ cấu giải thưởng:

Đây cũng là phần quan trọng, thu hút sinh viên tham gia. Cơ cấu giải do ban tổ chức quy định, phù hợp với thực tế của từng đơn vị tổ chức cuộc thi. Các giải thưởng ấn định và các giải thưởng mở rộng để cuộc thi thêm ấn tượng hơn. Ban tổ chức đưa ra các tiêu chí về hình thức và nội dung cũng như thang điểm trong phiếu chấm thi để ban giám khảo có cơ sở chấm điểm. Ngoài ra, ban giám khảo đưa ra các câu hỏi phụ cho thí sinh trong quá trình sinh viên thi thuyết trình

Phân công các đơn vị cùng phối hợp tổ chức:

Thư viện đại học sẽ là đơn vị tham mưu để giao các đầu việc liên quan đến kế hoạch cuộc thi đến từng khoa, phòng ban, trung tâm

và các đoàn thể trong nhà trường thực hiện. Để cuộc thi có thêm nguồn kinh phí và quy mô ban tổ chức mời các nhà tài trợ tham gia như các nhà sách, các nhà xuất bản,...

5. TỔ CHỨC THỰC HIỆN THUYẾT TRÌNH SÁCH THEO CHỦ ĐỀ

Thư viện đại học sẽ là đơn vị chủ trì xây dựng kế hoạch, thông báo cuộc thi và xây dựng thể lệ cuộc thi. Để cuộc thi thuyết trình đảm bảo chất lượng thời gian, ban tổ chức sẽ cho các bạn sinh viên tham gia thuyết trình ở cấp khoa nhằm lựa chọn những sinh viên xuất sắc nhất. Thư viện sẽ theo dõi và giám sát các khoa đào tạo tổ chức cuộc thi thuyết trình sách cấp khoa. Tuỳ thuộc vào quy mô đào tạo của từng trường để đưa ra chỉ tiêu cho sinh viên tham gia vòng thi chung kết. Trước ngày thi chung kết, ban tổ chức sẽ cho các bạn sinh viên bốc thăm thứ tự thuyết trình và cho thí sinh “chạy chương trình” để làm quen với sân khấu và tạo môi trường thi. Thư viện chuẩn bị chương trình, kịch bản, xây dựng trình chiếu lý lịch trích ngang của các thí sinh tham gia cuộc thi và các điều kiện khác,...

Trước khi bắt đầu cuộc thi, sẽ có chương trình văn nghệ, các tiết mục văn nghệ khoảng 15 phút. Trong thời gian diễn ra thuyết trình, ban tổ chức sẽ có các câu hỏi giao lưu liên quan đến thư viện, sách xen kẽ dành cho khán giả, cùng với đó là các phần quà để tăng tính sôi động và sức thu hút của cuộc thi đối với sinh viên.

6. KHUYẾN NGHỊ VÀ ĐỀ XUẤT

Bộ văn hoá, Thể thao và Du lịch cần đa dạng cuộc thi “Đại sứ văn hoá đọc” bằng các hình thức thi khác nhau. Đưa thuyết trình sách theo chủ đề vào chương trình tổ chức thi của cuộc thi “Đại sứ văn hoá đọc” hằng năm đến các trường đại học trong cả nước. Xem cuộc thi thuyết trình sách theo chủ đề cho sinh viên là một điểm nhấn và thể mạnh

của các trường đại học cần được phát huy và triển khai sâu rộng.

Bộ Giáo dục và Đào tạo ngoài việc ban hành các chính sách, văn bản quy phạm pháp luật tạo hành lang pháp lý cho việc phát triển thư viện đại học, cần có các hoạt động tuyên truyền giới thiệu sách và thư viện một cách đa dạng. Hàng năm, tổ chức các cuộc thi giữa các thư viện đại học với mục đích giao lưu học hỏi và chia sẻ những cái hay trong hoạt động thư viện đại học. Xem thuyết trình sách theo chủ đề là cuộc thi hùng biện cho sinh viên các trường đại học vừa quảng bá hình ảnh thư viện, giới thiệu sách vừa là sân chơi phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên các trường đại học.

Các trường đại học hàng năm tổ chức Ngày Sách Việt Nam 21/4, Sách và Bản quyền thế giới 23/4 cần đa dạng hoá các hình thức tuyên truyền, giới thiệu sách và thư viện. Lồng ghép, tổ chức các hoạt động ngày sách và đưa thuyết trình sách theo chủ đề trở thành các cuộc thi cấp trường và có thể tổ chức thường niên. Thi thuyết trình sách theo chủ đề nhằm tăng khả năng thuyết trình- một kỹ năng cần thiết trong kỹ năng mềm của sinh viên và là sân chơi trí tuệ cho sinh viên đồng thời lan toả văn hoá đọc đến với cộng đồng và sinh viên.

Các khoa đào tạo tăng cường phối hợp với thư viện đại học trong việc tuyên truyền, giới thiệu sách chuyên ngành và sách kỹ năng đến với sinh viên. Xem cuộc thi thuyết trình sách theo chủ đề là hoạt động ngoại khóa thường niên của khoa và là hoạt động ngoại khóa trong kế hoạch năm học và chương trình đào tạo của các trường đại học.

KẾT LUẬN

Cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đã làm cho chúng ta thay đổi cách tiếp cận thông tin.

Văn hoá đọc của sinh viên trong các trường đại học cũng có những đổi thay theo sự phát triển “công nghệ”. Tuyên truyền, giới thiệu sách, thư viện là một trong những hình thức quảng bá văn hoá đọc đến với cộng đồng và sinh viên các trường đại học. Việc đưa các phương thức tuyên truyền văn hoá đọc đến với sinh viên là một việc làm cần thiết trong chương trình đào tạo, văn hoá nhà trường và sứ mệnh của các trường đại học.

Thuyết trình sách theo chủ đề là hình thức tuyên truyền giới thiệu sách có nhiều ưu điểm nổi bật. Hình thức tuyên truyền này đòi hỏi không những sinh viên phải yêu sách, am hiểu cuốn sách mình lựa chọn thuyết trình mà sinh viên cần vận dụng rất nhiều kiến thức chuyên ngành, liên môn và các kỹ năng mềm cần thiết của sinh viên đã được học từ nhà trường và cuộc sống xã hội. Thuyết trình sách theo chủ đề tạo nên một sân chơi trí tuệ bổ ích cho sinh viên trong các trường đại học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Thị Hồng Vân, Phạm Thị Ngọc Thuỷ (2020). Giáo trình kỹ năng nghiên cứu và lập luận. Nxb. Hồng Đức - Hội Luật gia Việt Nam, Thành phố Hồ Chí Minh, 360 tr.
2. Nguyễn Thị Thế Bình, Vũ Thị Mai Hương, Nguyễn Thị Mai Lan, Kiều Phương Thùy (2022). Rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ sư phạm trong đào tạo giáo viên. Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội, 160 tr.
3. Trần Xuân Chính (2016). Công tác tuyên truyền giới thiệu sách trong hoạt động Thư viện. Truy cập từ: <https://lienhiepthuvienmiendong.vn/vung-tau/Tin-tong-hop/Cong-tac-tuyen-truyen-gioi-thieu-sach-trong-hoat-dong-Thu-vien-36.html>, ngày 11 tháng 12 năm 2023.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 9-3-2024; Ngày phản biện đánh giá: 8-4-2024; Ngày chấp nhận đăng: 15-5-2024).